

ภาคผนวก

พื้นที่ที่ 2

อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์อุทยานหินยุคออร์โดวิเซียน (443 – 488 ล้านปี)

เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

โครงการ ออกแบบภูมิทัศน์อุทยานหินยุคออร์โดวิเซียน (443 – 488 ล้านปี) ในอำเภอแม่สะเรียงเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโครงการออกแบบด้วยกระบวนการวิจัย โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อ สร้างแนวทางในการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติจากศักดิ์ดำรงพร รวมทั้งทรัพยากร และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่พบในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาเชิงกายภาพเท่านั้น แต่กระบวนการทำงานยังให้ความสำคัญกับ การปลูกฝังจิตสำนึกของผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และ ทุกหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับโครงการ ให้มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการใช้ และดูแลรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานท้องถิ่น และผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ รวมทั้งเป็นการสร้างตัวอย่างการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติ สู่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างถูกต้องเหมาะสมให้กับโครงการพัฒนาอื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งกระบวนการทำงาน จะแบ่งเป็นช่วงขั้นตอนการทำงานเป็นสี่ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลของพื้นที่ ขั้นตอนการสำรวจภาคสนาม การวิเคราะห์ข้อมูล และการจัดการประชุมระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผล และการออกแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์ เนื่องจากการทำงานเป็นกระบวนการวิจัยเพื่อออกแบบ สำหรับการพัฒนาพื้นที่ และมีการปฏิบัติการจริง จึงทำให้นอกจากขั้นตอนการทำงานตามหลักกระบวนการวิจัยที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว คณะทำงานได้มีการทำงานเพิ่มเติม ในส่วนของ ขั้นตอนการติดตามผล และให้คำปรึกษาระหว่างกระบวนการทำงาน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ ด้วย

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เป็นการศึกษาข้อมูลทางกายภาพที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และตำบล โดยข้อมูลทางกายภาพจะเป็นการศึกษาในเรื่องบริบทของพื้นที่ พบว่าแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันในเรื่องของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และจากการสำรวจบริบทของพื้นที่พบว่า พื้นที่มีศักยภาพ และความเหมาะสมในการพัฒนาในแนวทางที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ซึ่งพื้นที่โครงการในปัจจุบัน ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์เขต 16 แม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 15 ไร่

พื้นที่โครงการหลังสำนักงานบริหารพื้นที่อนุรักษ์เขต 16 แม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการสำรวจพื้นที่โครงการ สภาพพื้นที่โครงการทางด้านลักษณะทางธรณีจะเป็นภูเขาหิน ที่มีความลาดชัน มีต้นไม้ปกคลุมอยู่หนาแน่น มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และยังมีหลากหลายของพรรณไม้พื้นถิ่น มีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทาง ธรรมชาติ และธรณีวิทยา โดยการปรับปรุงพื้นที่บางส่วนในโครงการ

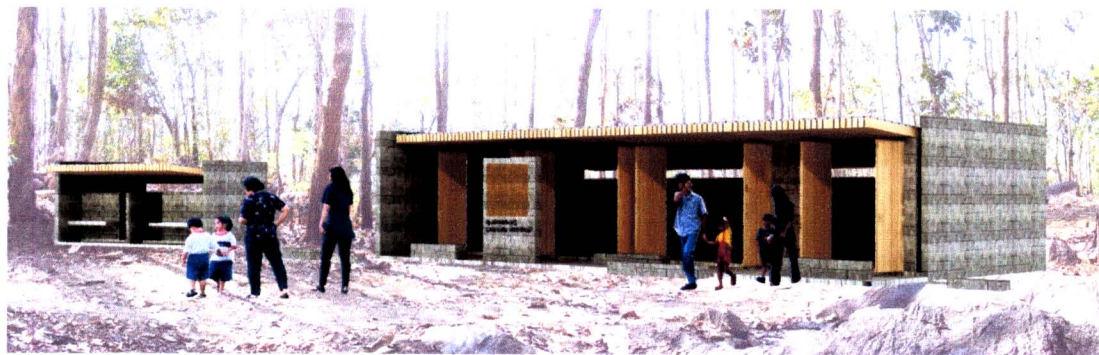
เพื่อสร้างอาคารสำหรับรองรับกิจกรรมที่จะเกิดขึ้น และจากคำบอกเล่าของพระสงฆ์ที่พำนักอยู่ในพื้นที่บอกว่านอกจากกิจกรรมการเรียนรู้ทางธรรมชาติแล้ว ปัจจุบันยังมีกิจกรรม ทัศนศึกษาของนักเรียนในเขตอำเภอแม่สะเรียงมาเยี่ยมชมอยู่เป็นประจำ และนอกเหนือจากการสำรวจพื้นที่โครงการแล้ว ยังมีการสำรวจรูปแบบสถาปัตยกรรมจากชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง โดยการสำรวจชุมชนมุ่งเน้นในการถอดองค์ความรู้ทางสถาปัตยกรรมจากรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ทั้งในด้านการออกแบบการใช้พื้นที่อาคาร และการประยุกต์ใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้จากท้องถิ่นในการสร้างอาคารที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลเพื่อนำไปสู่การออกแบบการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการ และอาคารภายในโครงการทั้งหมดโดยการจัดประชุมร่วมกับนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงแนวทางการพัฒนาโครงการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดทั้งในเรื่องของความสัมพันธ์ของแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ผลการสำรวจพื้นที่โครงการ ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ควรจัดให้มีในโครงการ ศักยภาพของพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และรับฟังความคิดเห็น จากนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปกำหนดกิจกรรมทั้งหมดที่ควรจะมีในโครงการ ซึ่งจะส่งผลถึงความต้องการในการก่อสร้างอาคารสำหรับรองรับกิจกรรม จนกระทั่งถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้วัสดุแต่ละประเภทในการก่อสร้างแต่ละส่วน รวมทั้งแนวทางในการออกแบบรูปทรงของอาคารและบรรยากาศที่เป็นภาพรวมของโครงการ

การประชุมร่วมกับนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากข้อสรุปร่วมกันในเรื่องความต้องการของการออกแบบโครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการออกแบบองค์ประกอบโครงการเบื้องต้น ในรูปแบบทัศนียภาพจำลอง และทำการนำเสนอต่อผู้มีส่วนร่วมกับโครงการทั้งหมด เพื่อให้เกิดภาพความเข้าใจในกายภาพภาพของการพัฒนาโครงการในทิศทางเดียวกัน และยังใช้กระบวนการนำเสนอเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบองค์ประกอบในการปรับปรุงภูมิทัศน์โครงการร่วมกัน จากข้อสรุปของการประชุม ผู้วิจัยได้ทำการปรับรูปแบบขององค์ประกอบโครงการตามคำแนะนำ และทำการออกแบบรายละเอียดในส่วนต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อจัดทำแบบก่อสร้างสำหรับมอบให้หน่วยงานรับผิดชอบทางอำเภอแม่สะเรียง เพื่อทำการจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้างโครงการ และดำเนินการก่อสร้างต่อไป

ภาพจำลองอาคารนิทรรศการ และบรรยากาศโครงการ

หลังจากกระบวนการศึกษาข้อมูล สำรวจพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูล และการออกแบบการปรับปรุงพื้นที่ เสร็จสมบูรณ์แล้ว ระหว่างกระบวนการก่อสร้างโครงการผู้วิจัยยังได้เข้าไปสำรวจและให้คำปรึกษาระหว่างกระบวนการก่อสร้างตามความเหมาะสมของระยะเวลา พบว่าองค์ประกอบหลายส่วนของโครงการมีการปรับเปลี่ยนจากการออกแบบ ด้วยข้อจำกัดด้านการประสานงาน ระยะเวลาการดำเนินงาน วัสดุและงบประมาณ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถปรับแก้ให้เหมาะสมได้ ด้วยการประสานความร่วมมือของทุกฝ่าย และในการดำเนินการในอนาคต จะต้องมีการประสานงาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการแก้ปัญหาระหว่างผู้มีส่วนร่วมมากขึ้น

การสำรวจระหว่างกระบวนการก่อสร้างโครงการ

3. เพื่อหาแนวทางในการสร้าง และปลูกจิตสำนึกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ อันมีผลต่อการสร้างและรักษาภูมิทัศน์ธรรมชาติของพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไป โดยเริ่มจากการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่	- จัดประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อทำภารกิจในการดำเนินการโครงการ	- การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - การสำรวจพื้นที่ร่วมกับนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญทางธรณีวิทยา และเจ้าหน้าที่หน่วยงานท้องถิ่นทุกระดับเพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่และได้รับฟังข้อมูลที่มีความน่าสนใจของพื้นที่จากนักวิชาการร่วมกัน	- เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่โครงการ ระหว่างนักวิชาการในแขนงต่าง ๆ รวมทั้งผู้ปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ ที่เป็นเจ้าของพื้นที่ได้รับรู้ข้อมูลทางวิชาการที่นำเสนอของพื้นที่ ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของพื้นที่มากขึ้น ทั้งในสถานปฎิบัติกรรมธรรมชาติ และธรณีวิทยา
4. เพื่อสร้างแนวทางในการสร้างภูมิทัศน์ธรรมชาติของพื้นที่ศึกษา ที่สอดคล้องกับเงื่อนไข ปัจจัย จุดมุ่งหมายที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการสร้างภูมิทัศน์ที่ดีให้เกิดขึ้น	- วิเคราะห์บทบาท และการมีส่วนร่วมในการทำงานด้านการสร้างภูมิทัศน์ธรรมชาติของพื้นที่ จากแผนพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงานระดับต่าง ๆ - วิเคราะห์ลักษณะของทรัพยากรธรรมชาติที่พบในพื้นที่ เอกลักษณะของความเป็นเมืองและธรรมชาติของพื้นที่ ลักษณะและคุณค่าของศิลปะสถาปัตยกรรม และองค์ประกอบทางกายภาพอื่นๆในพื้นที่ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนออกแบบอาคารต่างๆในพื้นที่ศึกษาได้ - สรุปผล และดำเนินการออกแบบ และวางแผนให้กับพื้นที่	- ดำเนินการออกแบบวางผังให้กับพื้นที่จากข้อมูลทั้งหมดที่วิเคราะห์ และรวบรวมมา ตั้งแต่แนวทางการออกแบบโครงการจากความสอดคล้องของแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ การออกแบบการจัดการพื้นที่จากการวิเคราะห์ และสำรวจพื้นที่ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ จนกระทั่งการออกแบบสถาปัตยกรรม เพื่อก่อสร้างในพื้นที่ โดยอาศัยแนวความคิด และวิธีการประยุกต์ใช้สวดจากรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่	- แบบการสร้างภูมิทัศน์ธรรมชาติ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับโครงการ

